

Naročnina listu: Celo leto 33 din., pol leta 16 din., četrt leta 9 din. Izven Jugoslavije: Celo leto 65 din. Inserati ali oglasila se plačunajo po dogovoru; pri večkratnem nastopu primeren popust. Upravištvu pošljemo naročnino, inserate in reklamacije. Telefon interurban števil 113

STRAŽA

NEODVISEN POLITIČEN LIST ZA SLOVENSKO LJUDSTVO

Poštmina plačana v gotovini.

„Straža“ izhaja v ponedeljek, sredo in petek. Uredništvo in upravištvu je v Mariboru, Koroška cesta štev. 5. Z uredništvom se more govoriti vsak dan samo od 11. do 12. ure dopoldne. Rokopisi se ne vračajo. Nezaprte reklamacije so poštmine proste. Telefon interurban števil 113.

62. števil.

Maribor, dne 29. maja 1929.

Letnik XIV.

Pašičeve metode.

Razprave na genovski konferenci so pokazale, da se približujemo času, ko bo v glavnem odpravljena tajna diplomacija. V gospodarskih ozirih so bili že sedaj prisiljeni zastopniki raznih držav, da s odkrito razodenejo svoje stanje in mišljenje. S staro diplomatsko šolo so prvi prenehali Rusi, za njimi so prišli Nemci, Angličani in Italijani so s pravimi in okritimi besedami začeli označevati svoje in tuje potrebe in želje, Amerika je brez vsake olepšave, brez fraz in besedičenja razložila svoje mnenje in odnose do Evrope in če je Francija z lepimi besedami prevlačila temne cilje in široka nasprotja, se je od raznih strani oglasilo: kličite otroka s pravim imenom! Saj se poznamo, dovolj je komedije! Na vseh koncih in krajih se svita, mi v demokraciji ni državi jo pa rečemo po staroznani: Mi pa ostane mo —

Doživeli smo sicer par slabih poskusov za ustanovitev parlamentarne kontrolne komisije za zunanjo politiko, pa vladna glasovalna mašina je vse pobila in ostale so nam Pašičeve metode. Pašič je v par decenijah priskrbel, prerovaril in premešetaril svoji politiki neko sakrosanktno obiležje. Naj je proti njemu veliki del ali pa celo večina, nikdo si ne drzne v Srbiji oporekati njegovim metodam, ker se mu je posrečilo, prepričati srbsko javnost, da je vse pametno, kar on dela in da se drugače sploh ne da. Pašič že desetletja drži javnost v nejasnosti. On molči in tudi kadar govori, ne moreš priti na čisto in na jasno, kaj pravzaprav hoče in misli. Do vojne je dobro vozil, vedno je pogodil pravi čas, sedaj mu pa to ne gre in noče iti od rok. Ta preobrat je nastal radi tega, ker ni „suflerja“ in šepetalca ni, ker ni ruskega carskega dvora in stare rusko-carske diplomacije, ki si je Pašičev politični voziček priklenila ter Pašiču vedno pošepnila, kaki so časi in kaj je treba storiti. Tako je bilo prav lahko pogoditi vedno pravi čas, težko je pa postalo, ko se je Pašič sam znašel s svojim političnim vozičkom, edino, kar je storil, je bilo to, da se je hitro priklopil pariški diplomaciji, meneč, da mu bode ona na isti način suflirala, kot so mu suflirali na ruskem carskem dvoru. V tem se je zmotil, francoska diplomacija je druga kova ter stavlja druge zahteve na svoje zavezničke in trabante, kot nekdanja rusko-carska. Francoski diplomati so Evropejci in kot taki pričakujejo tudi brez vsakih pomislekov, da bodo njihovi zaveznički tudi evropski gledali, mislili in razumeli. Pašič in njegovi ljudje pa temu pričakovanju ne odgovarjajo in večkrat je v najboljših namenih velike uslužnosti tako vrežejo čez linijo, da se Francozi z iznenadenjem vprašujejo: Kako morejo biti vendar tako nerodni?

Francija uči Pašičevo diplomacijo mržnje do Anglije in Rusije v nadi, da bodo šolarji izvajali navodila na evropski način, — francosko presenečenje je veliko, ko vidijo, da so se šolarji nekvalificirano razvneli ter pometali vse evropske forme in norme, ko po svojih listih divje blatijo Rusijo, kličejo na vojni pohod za ruskega carja in obkladajo Lloyd Georga z poučnimi psovkami. Francozi znajo delikatno izraziti svoje nezaupanje do genovske konference, Beograd pa ne pozna forme ter vpije na njen naslov o „menadžeriji“ in „lopolvluhu“. Francozi ovirajo pomožno akcijo za Rusijo, beograjski in Pašičev „diplomati“ Spalajković pa vpije nekulturno pred celim svetom, da SHS ne da niti pare. Francozi so dejali, naj se Wrangel podpira, Beograd pa Wrangelu daje suverenost ter mu odpira mesto države in državi. Pašičev oproda Tiča Popovič je specialista za Albanijo in Francozi so na poročilo, da hoče SHS nekaj mešati v Albaniji, prikimali, češ, pa dajte, ter niso seveda niti mislili na to, da bo g. Tiča toliko „mešal“ ter za rezultat dosegel Lloyd Georgev priziv in obtožbo pred Zvezo narodov. V takih prilikah si Francozi seveda umijejo roke: komur ni svetovati, tudi ni pomagati.

Kake križe ima diplomacija Pariza z Beogradom je iz tega dovolj razvidno, in kako slabo in nerodno se počuti voziček Pašičeve diplomacije v francoski priregi, je tudi umljivo. Gospodin Nikola je pa še vedno toliko svež, da razume, kako slabe so sedaj prilike za pogoditev pravega časa in zato je med svojimi diplomati lepo razdelil vloge. Kadar se Ninčiča iz Beograda instruiira, da jo srečno polomi, tedaj je Pašič pri vsem tem nedolžen, ker ta čas ni bil v Beogradu, temveč v Ilidži, drugič si pa opere roke, ker pri sklepu teh ali otihi osedepolnih korakov ni bil navzoč radi bolezni ali radi raznih drugih nezdod, ki nastopajo lepo po programu.

So pa tudi temne strani v Pašičevi politiki, ki spadajo v romantično dobo zarot in kovarstva, po sodbi današnjega sveta pa pod obtožbo. Za evropsko javnost so razna razkritja njegovih metod senzacija prve vrste, ker Evropa takih metod že od srednjega veka sem ne upotrebljava. Londonski list „Daily Herald“ prinaša sedaj javnosti prav temne slike iz Pašičeve politične preteklosti. Opisuje se njegova zarota proti bolgarskemu kralju Ferdinandu leta 1915 in pa proti voditelju „črne roke“ Dimitrijeviču. Pašič je hotel po teh poročilih preprečiti vstop Bolgarije v vojno z atentatom na

kralja Ferdinanda. Bilo je vse pripravljeno, pa se ni izvršilo, ker je Bolgarija nemudoma stopila v vojno in bi bila naknadna odstranitev kralja brez pravega pomena. Dimitrijevič so hoteli, ko je bil še na vrhuncu politične moči, po Pašičevih navodilih baje neki plačani komiti spraviti s poti. Načrt se je izjalovil, politična moč se je kmalu obrnila in Dimitrijevič — Apis je bil končno justificiran v Solunu. Kako podlago imajo angleška razkritja, za nas ni merodajno, dovolj temnega nam je znano iz srbske zgodovine in pa to vsi vemo, da Pašičeve metode nikakor ne odgovarjajo današnjemu veku.

Rusija, Nemčija in mi.

Genovska konferenca je pred nami razgrnila sledečo za Evropo velepomembno sliko: Dve državi, ki sta pri preobratu strli nasilnim potom ter temeljito pred- ter medvojni vladni režim v primeroma kratkem času, se danes dvigata na gospodarskem, industrijalnem in skoz in skoz socialnem polju.

Izpod razvalin temeljitega preobrata ste se že izkopali ravnokar omenjeni državi tako po celem svetu vidno, da ju že upoštevajo velesile kot: Amerika, Anglija ter Italija, ki so deloma že sklenile, ali pa se bodo v najkrajšem času potrudile skleniti z njima predvsem trgovinske pogodbe, diplomatske zveze itd.

Pri preobratnem, temeljitem a primeroma kratkem vsestranskem propadu pri Rusiji ter Nemcih vidimo danes, da se v teh dveh državah že davno več ne podira in ruši, ampak gradi z vso vnašo na vseh poljih potom krvavega preobrata temeljito preiskušanih idej in zakonov.

Ravno nasprotno kot v Rusiji in Nemčiji vidimo danes pri nas.

Pri nas se je doigral preobrat med lahkomišelnim naglim bratskim navdušenjem, petjem ter napivanjem na večnosrečno narodno ujedinjenje. Od SHS plemen preobrat ni tirjal niti razvalin monarhističnega režima, ampak samo prehod. V kulturnem ter socialnem oziru je ostalo samo žalobno deloma pri starem, ker glede marsikatero točke kulturnega in socialnega pomena smo vsaj mi Slovenci na slabšem kot nekdaj.

Preobrat je bil za nas nekaka svašta, katero nam je priredil plen staroavstrijskih vojnihih skladišč. A komaj so bile te zaloge izčrpane, že se je začelo kazati na vseh koncih in krajih, da nas je ujedinjenje naučilo brzega zajemanja iz vseh skled, a ne znamo jih zopet napolniti.

Res je, pri nas se po preobratu ni rušilo, ne morilo in pobijalo kot v Rusiji in Nemčiji, a komaj smo se nekoliko streznili iz objemov ujedinjenja, že smo morali beležiti, da smo začeli vsestransko s počasnim destruktivnim delom, katerega nadaljujemo do danes od zgoraj navzdol.

Rusija in Nemčija sta strli in pomandrali pri preobratu marsikaj v razvaline, a ko je bilo uničeno ter porušeno, kar ni spadalo v čisto novo — povojno dobo, ste začeli obe državi z delom in novo pozidavo svojih državnih stavb, katerih se eni sosedje danes bojijo, drugi pa se jim bližajo, ker jim nudijo in jim bodo nudile ravno ti dve državi povojne smernice na: gospodarskem, kulturnem in socialnem polju.

Mi moramo danes žalibog beležiti, da smo začeli iz prvotno SHS trdne državne stavbe izmikati izpod njenih temeljev navzgor kamen za kamenom. Po celih letih narodnega ujedinjenja vidimo, da se je zgradba naše SHS države že dokaj nagnila na stran, a nobenemu na najvišjih vladnih mestih ne pride niti na um, da bi jo podprli, kaj še le, da bi mislili na njeno dograditev!

To počasno razdiranje na vseh koncih in krajih naše državne stavbe skrbno opazujejo ter beležijo naši sosedje in nam sedaj že dajejo dan za dnevno spoznati, kako gineva naša vrednost napram zunanjemu svetu. Z vsemi mogočimi sosedji smo že sklenili trgovinske pogodbe in dogovore, a so vsi držali le kratko časa, ali pa so se sploh zadušili v kali — pri sklepanju. Kot s ponesrečenimi trgovskimi pogodbami, je tudi z našimi zunanjimi posojili, katera se vedno sučejo krog praznih pregovorov, a do sklepa ne pride, ker milijarderji, ki pridejo v poštev pri zunanjih državnih posojilih, vidijo, da se pri nas še vedno ruši — mesto — zida!

Ker smo agrarna država, bi navedel danes samo en primer našega počasnega podiranja ter hiranja na agrarnem polju.

Boljševiška Rusija je na primer takoj strla staroruski veleposestniški sistem in uvedla agrarno reformo. Res je padla v Rusiji vsled naglo izvedene agrarne reforme žitna produkcija za nekaj časa. A danes vidimo, da ruski kmet visi na potom agrarne reforme podeljeni mu knežji zemlji, jo ljubi, jo obdeluje z vso vnašo in čez dobro leto bo Rusija najbrž zopet ona nekdanja neizčrpeljiva žitnica. Pribiti pa tudi treba, da ni v Rusiji nič bolj utrdilo komunističnega režima kot ravno razdelitev veleposestniške zemlje med kmete.

Posneto po boljševiški Rusiji se je začel oznanjati tudi pri nas pri preobratu evangelijske agrarne reforme. Da je naša vlada zemlježeljni množici v oči nekaj

peska, je izvedel svoječasni minister agrarne reforme Krizman nekaj razdelitev veleposesti krog Varaždina. Drugi njegovi nasledniki so razdelili med vladne negovance: žandarje, policaje ter dobrovoljce nekaj veleposesti po Banatu, Bački in Sremu, a vse to počasi in brez pravega sistema. Potom agrarne reforme ni prišel pri nas do zemlje kmet, ampak režimski nevredneži in nesposobneži, radi tega pa tudi padamo glede žitne produkcije od leta do leta. Se danes po letih ujedinjenja smo prišli komaj do zakonskega predloga o razlastitvi veleposestev, ki ga je izdelal ministrski svet, a predlog ni bil v narodni skupščini.

Ker se ni v naši kraljevini izvedla agrarna reforma takoj po preobratu kot n. pr. v Rusiji, ampak le počasi in se še danes izvaja kot igrača v rokah nesposobnih vladinovcev, ki si zasiguravajo z njo volilne glasove, držimo na pri preobratu bogatem agrarnem potu navzdol in znamo priti do tam, kjer je bila Rusija tozadevno kmalu po zlomu carizma.

Rusi in Nemci so rušili in lomili s silo ter na mah, a sedaj že dokaj časa zidajo, da zre na to zidavo deloma s strahom ter deloma z zanimanjem celi svet; pri nas smo rajali pri preobratu, a sedaj rušimo počasi — o kakem zidanju pa pod sedanjimi vladnimi razmerami ne bo sluha ne duha.

Politični pregled.

KRALJEVINA SHS.

Seja narodne skupščine 26. t. m. se je počela z interpelacijo poslanca Uroša Stajiča zaradi prodaje tobaka monopolski upravi. Debata o tobaku se je raztegnila skozi celi dan in so poročali o celi zadevi g. finančni minister, v katerega so se zaletavali s stvarnimi opazkami razni poslanci. Listi poročajo, da bo prihodnja seja skupščine še le okrog 6. t. m. Čas med odgoditvijo parlamenta bo skušala vlada uporabiti za osiguranje večine, ker pride na dnevni red v eni prihodnjih parlamentarnih sej volilni zakon.

Dne 26. t. m. se je vršila poleg javne tudi tajna seja narodne skupščine, na kateri je poročal zunanji minister dr. Ninčič o naši zunanji politiki in o pogajanjih radi izvršitve rapalske pogodbe.

Med političnimi krogi se govori o sporu med Davidovičem in Pribečevićem. Pribečević je za posebno nadvlado srbskega plemena nad Hrvati ter Slovenci, Davidovič pa je za miren sporazum.

Jugoslovanski klub je interpeliral notranjega ministra radi razpusta ljubljanskega občinskega sveta in upravnega odbora Mestne hranilnice.

BOLGARIJA.

Beograjski vladni listi se trudijo na vso moč da očrtajo bolgarske razmere povodom zadnjih dogodkov in nastopa proti Wranglovcem kot skrajno desorganizirane, v resnici je pa baš nasprotno. „Politika“ cinično poroča, kako je postala Sofija cela žandarmarijska in policijska kasarna in da se vsepovsod pojavljajo tudi oboroženi kmetje in delavci. Bolgarski narod je začel pometati s tujo soldatesko in to bo tudi izvedel, ne smemo pa pozabiti, da je bolgarska vlada do skrajnosti reducirala svojo vojsko in da so se morali sedaj osnovati posebni varnostni oddelki in da so tudi zemljoradniški vaški sveti stopili v akcijo. In to je pravilno, vlada z narodom vred čisti ter odvrta pretečo tujo nevarnost od doma in celo od cele Evrope. Wranglovski zaročniki so zastrupili s svojo propagando tudi nekaj vojaških krogov, ki izhajajo še iz nekdanje reakcijske dobe in bolgarski narod je sedaj na najboljši poti, da se temeljito otrese reakcije.

NEMCIJA.

Nemški listi iz strankarskih ozirih čisto naglašajo slabo stanje nemške trgovine, nepristransko in smoteno proučevanje, pa pokaže, da nemška trgovina ni ne slabša ne boljša od trgovine Anglije in Francije, prej ali slej gotovo boljša, ker Nemčija pri nizki valutni privabi mnogo tujcev, ki ji ostavljajo dobro valuto in ker je razmerje med uvozom in izvozom vedno v dobrem skladu. Nabave surovin v deželah z visoko valutno so sicer fatalne, pa to bo v gospodarski zvezi z Rusijo kmalu prenehalo.

RUSIJA.

Rusi dobro zasledujejo vojno organizacijo Wranglovcev pri nas in v Rumuniji. Sovjetska vlada domneva, da jo mislita Jugoslavija in Rumunija skupno napasti, radi tega zbira tudi Rusija svoje čete na rumunsko-ruski meji. Vojno organizacijo v Jugoslaviji živčih Wranglovcev podpirata dr. Spalajković in Pašič.

GORNJA SLEZIJA.

Spor med Nemčijo in Poljsko glede gornjeslezijskega vprašanja je končnoveljavno poravnano. Tozadevno sklenjena pogodba med Nemčijo in Poljsko je bila v seji poljske skupščine dne 24. t. m. sprejeta. Nemški državni zbor, ki bo sklepal o tej zadevi dne 30. t. m. bo brezdvomno tudi ratificiral sklenjeno pogodbo. Dogovorjeno je, da bodo zasedle poljske čete one dele G. Slezije in sicer distrikta Pzypino (Pless) in Katowice.

dne 10. junija t. l. Deset dni poprej bodo poljske oblasti prevzele vse državne urade kot pošto, železnice itd. Istega dne bodo to ozemlje izpraznile medzavezniške čete. Za prehrano prebivalstva v teh krajih je poljski državni zbor votiral znesek 2 milijardi poljskih mark. V političnem oziru se bo poljski del Gornje Šlezije nazval «Vojvodina Šlezija», ki bo razdeljena v devet okrajev z glavnimi mesti Lubliniec, Tarnovskie Gora, Swiechlowice, Katowice, Ruda, Pless, Rybnik, Cieczy in Bjelsk. Za guvernerja poljske Gornje Šlezije je imenovan znani poljski prvoboritelj Korfanty. Poljsko časopisje piše z velikim zadovoljstvom, da je vprašanje Gornje Šlezije ter tudi vprašanje poljskega dela Poznania, za katero provinco je imenovan za guvernerja Viktor Hinze, končno veljavno rešeno.

Beleške.

Pašičeve tajnosti. Belgrajsko «Videlo» je dobilo od dobro informirane politične osebnosti sledeče informacije: Pašič je odpotoval v Ilidže iz raznih razlogov. Zanimanje sta znana samo dva: poizkus, uplivati na muslimane in poizkusi sestanka z Radićem. Oba poizkusa sta ostala prazni želji. Rezultata ni bilo nikakega. Časopisje je to neprijetno situacijo zakrivalo s tendencioznimi vestmi o nekakih ovacijah, ki so se prirejale Pašiču. Bilo je pa ravno narobe. Sarajevo je priredilo Pašiču hladen sprejem kakor led. Pašič se dobro zaveda svojega neuspeha v Bosni. Drug razlog je materijalnega značaja in to je — kakor se zdi — za Pašiča glavna stvar. On se je oddaljil iz Beograda zato, da bi čim lažje oviral in zavlačeval sprejetje onega posojila, ki mu ne ugaja, na drugi strani pa bi s svojo odsotnostjo zamogel pospešiti sprejetje posojila, ki ga protetižira on in njegovi ljudje (Pašičeva «interesna skupina»; op. ur.). Pašič je zapustil prestolnico še iz jako tehtnega razloga. Neka prijateljska veselila (Anglija) je intervenirala radi Wranglove akcije na našem ozemlju. Ker se Pašič za «sitnice» (malenkosti) ne briga, je prepuštil nevhvalni posel požiranja diplomatskega ognja — Ninčiču.

Velike sitnosti ima vlada s Pašičem. Imel bi se vrniti te dni iz Ilidže, mesto tega je pa dal naznaniti, da ostane še kakih 10 dni v «banji». Vlada je v veliki zadregi, ker brez Pašiča noče skleniti posojila, in tudi ne končnega sporazuma z Italijo. Pašič menda sluti, da bo eno in drugo fatalno, zato se pa odmika. Minister dr. Ninčič potuje te dni v Ilidže in če Pašiča še ne bo, pa pride za njim še minister Kumanudi. Neki beograjski listi celo pravijo, da se bo večina vlade kmalu odpravila v Ilidže ter tja prenesla svoje seje in «sednice». Ševeda, če je Pašič sklenil, da si ne veže rok, da se teh važnih odločil odtegne, se bo že znal umakniti in cela naša ljuba vlada postane «mobil», sledeč Pašiču iz ene «banje» v drugo!

Naša vojna mornarica lepo napreduje ter vzbuja med narodom velikansko radost in navdušenje, ko krmari ob dalmatinski obali, tako in podobno pišejo razni listi ter pravijo, da dobivajo tako radostna in navdušena poročila tudi iz Splita in iz drugih krajev Dalmacije. Znana so nam pa še druga poročila in drugi glasovi iz Dalmacije: obupni in pretresujoči. Ljudje stradajo in umirajo od lakote, pomoči ni, prošnje in pri tožbe zadevajo ob gluha ušesa. Narod v takem obupnem položaju gotovo nima vzklikov radosti in navdušenja za torpedovke in druge vojne ladje, za morilna orodja, ko mu preti strašna smrt lakote po krivdi brezvestnega režima. Brezvestno je voditi in gojiti navdušenje za vojno mornarico ter pobirati povodom kraljeve poroke za njo celo darove, ko narod strada in — umira!

Najkrajši in najenostavnejši proces narekuje in odreja «Balkan» proti omladinem pod naslovom: «To naj bodo omladinci? V zapore z njimi!» — Po Beogradu zbirajo in pripravljajo namreč odbore in darove za spomenik pokojnemu kralju Petru, nekaj visokošolcev je pa baje odreklo svojo pomoč in svojo podporo. — Menda so sami v stiskah, ubožni in lačni, da nimajo prilike in sredstev za taka patrijotična dela, «Balkanu» je pa to tako strašna pregreha, da hoče visokošolce enostavno stlačiti v zapore. K temu strašnemu grehu se pa pridružuje še vest iz Zagreba, da neki visokošolci v Zagrebu širijo komunizem in to je zločin vseh zločinov. Visokošolce v zapor, one, ki jih vodijo in navaajo, pa celo na vislice! To je reš najkrajši in najenostavnejši proces, reducirajo in odpravijo se potemtakem lahko vsi zakoni, vse sodnije in še minister pravde postane odveč. — Potem pa se vprašujejo, kdo je kriv, da naš ugled tako pada. Kdo drugi, kot sami vladinovi, ki pro pagirajo pravo brezakonje in nasilje.

Dnevne novice.

Evharistični kongres v Rimu. Papež je otvoril dne 26. t. m. na prav slovesen način internacionalni evharistični kongres v Rimu. Otvoritvi je prisostvovalo nad 30.000 oseb, med temi mnogo kardinalov in škofov. Prisotne množice so prirejale papežu burne ovacije. Papež je povdaril v svojem govoru, da je ta kongres začetek obširne pomirenja, ki je prvi korak k gospodarski obnovitvi Evrope.

Laporje. Na Binkoštni pondeljek, dne 5. t. m. po rani maši se vrši pri nas pod milim nebom zborovanje Slovenske ljudske stranke. Govori poslanec Fr. Žebot. Vabimo domačine in sosedo, da se v obilnem številu udeležijo shoda.

Novačan dvakrat pogorel s svojo demagogijo. — Včeraj je imel predsednik slovenske republikanske stranke dvakrat smolo. Doživel je razočaranje pri Sv. Bolfenku na Kogu in v Središču. Pri Sv. Bolfenku je

predsedoval Novačanovemu shodu naš odlični pristaš Breznik. Novačanovo frazersko republikanstvo pa je razkrinkal naš strokovni pisatelj Robert Košar. Zborovalci so pritrjevali Košarjevim izvajanjem in odklonili Novačanov poizkus cepljenja slovenskih vrst v boj za gospodarsko in politično samoupravo Slovenije. Včeraj popoldne pa je naletel Novačan v Središču na prof. Vesenjaka. Na središkem shodu je hotel govoriti tudi radičevci dr. Devčić, a mu zborovalci niso dali besede radi dejstva, ker tudi radičevci ne pustijo zborovati Hrvatske pučke stranke v Zagorju. Novačan je dobil povsod prostost govora, a dr. Devčiću so vrnili naši pristaši, kar so radičevci našim posodili v Zagorju. — V ormoškem okraju gre našim vse priznanje, ker so nastopili na obeh shodih dobro organizirano in pokazali Novačanu, da znajo ločiti zrnje od plevla. K Sv. Bolfenku in v Središče Novačana menda ne bo več!

Se enkrat «Klerikalni napad na državno mejo v St. Ilju». Mariborski «Tabor» je prinesel v svoji številki od 31. marca t. l. lažnjivo, popolnoma iz trte izvit poročilo o nekem strašnem klerikalnem napadu na državno mejo v St. Ilju. Ta napad je izvršil s svojimi ustaši general Žebot v spremstvu dveh podgeneralov šentiljskega župnika in kaplana. Bila je to baje velika ofenziva proti Wranglovcem. Pokazal se je Žebot kot velik strateg. Od več strani je bil «Tabor» opozorjen, da je to izmišljeno. Pa toliko časti nima ta list, da bi preklical. V številki od 23. maja zopet pregreva to laž, samo pravi, da je ta napad izvršil pred prihodom mariborskih funkcionarjev, ki so prišli na mejo poslušati pritožbe prebivalcev. Vprašam pa zdaj, kako sta mogla Žebot in župnik — kaplan še zraven ni bilo — ta napad inscenirati pred prihodom funkcionarjev, ko sta se pa oba z istimi skupaj iz Maribora pripeljala v istem času, v istem avtomobilu? Da je to res, za to imamo več sto prič. O tem lahko priča gospod Petrovič, mariborski carinarni upravnik, g. vladni tajnik dr. Mulaček, izvedenec tvrde Rosenberg in g. Alojzij Zupanič, veleposestnik iz Jarenine, ki so se skupaj pripeljali obenem z Žebotom in župnikom. Vprašamo tudi «Tabor», kje je ta zadeva v preiskavi in katere osebe so v preiskavi? O tem v St. Ilju niti živ krst nič ne ve. Naj imenuje osebe, ki so v preiskavi. Od čednega «Taborovega» informatorja pa zahtevamo, da da obljubljenih 2000 K takoj Jugoslovanski Matici, Sokol pa ni ficka vreden. Lažnjivci okrog «Tabora» odgovorite zdaj!

Škandalozen sporazum. Pod tem zaglavjem besni «Srpska Rijec» nad sklepom sarajevskega odbora, ki se je odločil, da bodi kraljev poročni dar ustanova javne koristi, ki bo pa dobila kraljevo ime. Zgoraj omenjeni list pravi, da je ta sklep škandalozen sporazum, ki profanira svete srbijanske običaje. Ti škandalozni in nesramni predlogi glede ustanovitve zgradb za javno korist ob priliki kraljeve poroke pač ne morejo vzbuditi ljubezni napram kralju. Poročni dar mora biti namenjen kraljevi osebi sami. Konečno naglašajmo «Srpska Rijec», da so poslali sarajevski radikali proti omenjenemu sklepu sarajevskega odbora protest. (Nič pač ne škoduje monarhističnim in dinastičnim principom bolj kot preveč klečeplazni lakaji demokratskega in radikalnega kalibra. Op. «Slobodne Tribune».)

Znak današnje imperijalistične politike, ki jo krčevito krčevito zastopa Francija s svojimi trabanti, je velik razmah monarhistične reakcije v sami Franciji, pri nas in v Rumuniji pa poostreni izpadi vladnih samodržcev proti narodni večini. V Parizu se je že drugič vršila manifestacija royalistov z zahtevo, naj se okupira področje Ruhra, češ, da je najprimernejši čas za popolno uničenje Nemčije. Policija je monarhistične proklamacije in obhode mirno gledala in trpela. — Francoska vlada je organizirala celo špijonsko mrežo proti Nemčiji. Njeni špijoni imajo nalogo, vmešati se v nemške politične in državno-brambne kroge ter si oskrbeti razne podatke upravnega gospodarskega in vojaškega značaja. Državno sodišče v Berlinu je letos obsodilo že 36 špijonov, ki so delali po francoskih navodilih. Med špijoni je največ aristokracije, domače in tudi tuje, ponajveč ruske in celo nekaj ženske, ki so se skušale okleniti nemških državnih funkcionarjev, da izvlečejo iz njih materijal za pariško špijonsko centralo.

Ninčič in vlada. Minister zunanjih del g. dr. Momčilo Ninčič se je pred par dnevi vrnil v Beograd. Sotrudniku «Politike», ki se je z njim pogovarjal, je dal sledečo, a jako značilno izjavo: «Še danes hočem rezultate svojih pogajanj s Schanzerjem in posredovanja Lloyd Georgesa predložiti ministrskemu svetu, od katerega že celih sedem dni nisem dobil nobenih instrukcij.» Vsekakor čudni in zagonetni odnošaji. Pašič sedi v Ilidžah in se odteguje vsaki odgovornosti. Ninčič toži vlado, da mu ni dajala navodil, to je manever, ki naj tudi Ninčičevo odgovornost zmanjša v oči naše javnosti. Kdo je torej odgovoren za vodstvo naših zunanjih zadev?!

Demokrati in Nemci. Beograjska «Demokratija» je javila te dni z velikim zadovoljstvom, kako je 20 najuglednejših meščanov Nemcev v Odžacih v Bački prisostvovalo seji krajevnega odbora demokratske stranke in kako je poštar Schwerer izjavil, da pristopajo v demokratsko stranko ter da pozivajo k temu koraku še druge Nemce. Vsled tega se je osnoval nov krajevni odbor: podpredsednik, drugi tajnik in blagajnik so Nemci, od odbornikov je pa 10 Slovanov in 10 Nemcev. — Novosadsko «Edinstvo» tudi govori o tem važnem dogodku, samo da poroča o neki slovanski in neki nemški «sekciji demokratske partije.» — Poročila policajde-

mokratskih listov o velikoštevilnem pristopu Nemcev v policajdemokratsko stranko niso redka, še večkrat se pa pokažejo nekulturni izpadi policajdemokracije proti nemškemu in madžarskemu življu. Ravno prav. Na eni strani kažejo demokrati, kaj bi radi od Nemcev, na drugi pa, kakšni so, meneč, da se bodo narodne manjšine nasilno ustrašile ter se pred njim zatelele v policajdemokracijo.

Davkoplačevalci, pozor! Davčno okrajno oblastvo v Mariboru razglasa, da je priredba dohodnine, plačarine, in rentnine za leto 1921 za davčne okraje Maribor-okolica, Slov. Bistrica in Sv. Lenart že izvršena. Davkoplačevalci lahko vpogledajo v dobi od 1. do 15. junija v odmerne izkaze pri davčnih uradih v Mariboru, Slov. Bistrici, Sv. Lenartu, nadalje pri davčnem oblastvu v Mariboru, ali pri občinskih uradih svojih bivališč. Priziv se mora vložiti najkasneje do dne 30. junija t. l. Kdor ne vложи priziva, ne more izpodbiti pravomočnosti predpisa. Prizive je treba kolekovati s petdinarskimi koleki.

Nov komunistični proces se je začel 23. t. m. v Osijeku. Obtoženi so: profesor Maslarič, 18 letni dijak Šuler, bančni uradnik Weiss, faktor tiskarne Čejka in mizarski pomočnik Reis, da so stali v tajnih zvezah komunistične centrale na Dunaju ter se s tem ogrešili v raznih členih zakona o «zaščiti države». Obtožnica, ki je zelo obširna, se naslanja na neko korespondenco obtoženih z bivšim poslancem Radovanovićem in nekim Stumpfom, ki živita na Dunaju kot emigranta. Prvi dan razprave je izpovedal obtoženi dijak Šuler, da ga je policija prvo noč zaprla v neko sušilnico, kjer ga je dušil dim in so mu oči zatelele. Profesor Maslarič pravi, da sploh ne razume, kako so si mogli celo stvar izmisliti ter prikrojiti v nekako obtožnico. Vse zveze z na Dunaju živečimi sodrugi so privatnega značaja, naša se pa tudi na tiskarno, ki je v glavnem last delavstva in na podpore nekaterih preganjanih žrtev. To pač ne more biti «rušenje» države, sicer pa je ustvarilo državo delavno ljudstvo, ruši jo pa sedanji režim. On sam se je boril kot dobrovoljec v srbski vojski in je bil pri Bitolju celo ranjen, spoznal je vso brezvestnost režima, postal komunist in to tudi ostane. Drugi obtoženci sploh ničesar ne vedo o kaki centrali na Dunaju, sicer pa sodnja sama tudi ne ve, ker drugi dan se je razprava odgodila, da pridobijo še razne dokaze. — Pet mescev že trpijo obtoženci v zaporih, posegli so že po skrajnem sredstvu — štrajku lakote, pa še vedno uzbiran proti njim «dokazni materijal» in zdaj se razprava zopet odloga radi zbiranja «materijalac», ki ga sam državni nadsvetnik povod drugih komunističnih procesov ni mogel najti. Ni dvoma, da je tudi ta proces iz trte izvit ter da je le nov list sramote za sedanji režim.

Uničevanje stare municije. V Zagrebu je uprava topničarskega skladišča začela uničevati staro municijo. Bitolj je moral zleteti v zrak, da se je naša vojna uprava na to spomnila, kar se je poprej in kar se povsod drugod vedno in v veliko skrbnostjo vrši. Razna razstreljiva in zlasti ročne granate raznih vrst so varna za uporabo in shranjevanje samo za gotovo dobo, potem se pa morajo uničiti. V avstrijski vojski na primer je bil vsak zaboj ročnih granat opremljen z navodilom, kako se morajo granate shranjevati, kako dolgo se smejo rabiti, oziroma pustiti v skladišču in kedaj se morajo na vsak način uničiti, kar se je vestno izvrševalo, srbska vojska, ki je nakopila vse polno vojne plena, se za to ni brigala, v pisani mešanici je nevarno blago ležalo in še leži po raznih skladiščih in pravi čudež je, da nimamo več nesreč, bitoljski enakih. V Zagrebu so se spomnili na odstranitev in uničevanje zastarelih eksplozivov, naredili so pa to na precej nevaren način; ne neke v oddaljeni samoti, ki bi se z malo brigo dala poiskati, temveč v neposredni bližini mesta, da morajo posebni stražarji opozarjati pasante, da ne zaidejo v kako nevarnost pri uničevanju, ki bo trajalo kakih 6 dni. Drugod se še na kaj takega niso spomnili in menda čakajo, da se municija sama uniči.

Gospod učitelj Mirko Vauda oproščen — Dne 26. maja je pri okrožnem sodišču v Mariboru završila podporna zadeva proti gospodu Mirko Vauda s popolnim oproščenjem tozadevne obtožbe. Resnici na ljubo to rade volje poročamo, ker smo bili svoječasnno v tej zadevi enostransko poučeni. Kakor je zdaj dognano, je vsa zadeva temeljila na gšebnem sovraštvu od strani povzočitelja vse akcije.

Razmejitve z Bolgarijo. Te dni je bila potegnjena med nami in Bolgarijo definitivna mejna črta. Na zahtevo naše razm. komisije je pomaknjena meja v strumiskem okraju za 7 km na bolgarsko ozemlje.

Na dan kraljeve poroke bodo pošte cel dan zaprte. Ministrstvo za pošto in telegraf je odredilo, da bodo na dan poroke Nj. Vel. kralja Aleksandra I. pošte v vsej kraljevini za občinstvo zaprte. Na ta dan izostane tudi dostavljanje pošilk po pismonoših. Telefonska in telefonska služba se vrši tudi ta dan normalno.

Lažidetektiv pod ključem. Pred nekaj dnevi smo javili, da se je zgodil v Zagrebu iz dosedaj neodkritih vzrokov umor žene pekarskega mojstra Matije Ulapec. To priliko je porabil neki Ivan Jemersék, je stopil k Ulapecu in se mu predstavil kot detektiv, ki hoče raziskati tajinstveni umor njegove žene Sofije. Detektiv je prosil Ulapeca najprej za cigarete, a nato še denarja, ker le tedaj mu bo šel on kot detektiv na roko. Ulapec mu je res dal 100 dinarjev v bankovcih po 10 dinarjev. Lažidetektiv pa ni hotel vzeti tega denarja, ampak je zahteval od Ulapeca, da mu izplača ravnokar omenjeno svoto v enem bankovcu. Ta drznost je razljutila Ulapeca, da je pognal neznanca na cesto, a lažidetektiv mu je grozil in ga pozval, da še mora še istega dne zglasiti na policiji. Ko se je res Ulapec javil na policiji, so dognali, da ga je potegnil lažidetektiv, ki se je hotel okoristiti z umorom njegove žene. Čez nekaj dni zatem je videl

Ulaamec lažidetektiva na cesti in ga predal policiji, ki je goljufa spravila pod ključ, kjer je izpovedal svoje pravo ime in izjavil, da je brez posla.

Strajk delavstva v Zavidoviču. V največjem bosanskem podjetju lesne industrije v Zavidoviču je začelo celokupno delavstvo štrajkati prošli ponedeljek. Število stavkajočih znaša 500 in zahtevajo, da se jim zmanjša 10urni delovni čas v 8urnega in zvišajo plače. Da bi se delavstvo izognilo konfliktom z žandarmerijo, prihaja sicer na delo, a ne dela — torej vrši pasivno resistenco.

Pred stavko v vrđniškem premogovniku. Premogovnik v Vrđniku je v državnih rokah. Delavstvo rudnika je predalo ravnateljstvu ultimatum, v katerem zahteva izboljšanje plač. Ako ne bo pristalo ravnateljstvo na delavske zahteve, bo stopilo v najkrajšem času na stotine delavcev v stavko.

Nezadovoljnost dalmatinskih profesorjev. Beograjski listi javljajo, da je dopotoval v Beograd predsednik sekcije dalmatinskih profesorjev, ki že do šest mesecev niso prejeli svojih honorarjev. Dalmatinski profesorji so radi tega silno ogorčeni in cela Dalmacija ima v tem zopet dokaz, kako se jo odriva in zanemarija. Če bo v Dalmaciji prava desorganizacija in narod že sestradan na smrt, bo Beograd še vedno piroval, ker so mu narodne potrebe in tudi eksistence državnih nastavlencev v gotovih krajih že same »sitnice« — malenkosti.

Ustrelili tihotapca. V bližini Djakovice ob albanški meji so opazili žandarji in monopolski organi te dni mladega človeka, ki je prenašal tihotapljenno blago. Na poziv stoji je začel bežati, nakar so žandarji streljali za njim in ga tudi smrtno pogodili. Ugotovljeno je, da je ustreljeni »švercar« neki Sacir Midič, ki je tihotapil tobak, a je bil oborožen s turško puško in 30 patronami.

Obrtna razstava v Celju. Pametna misel. Brez obrtnih izdelkov pač nihče izhajati ne more, tudi kmet ne. Večino takih izdelkov nam vpošiljajo tuje države in nas pri tem neusmiljeno odirajo, k čemur pridene še naša država z neznosno visoko carino. Čisto naravna je tedaj želja, naj bi se kolikor le mogoče mnogo obrtnih potrebščin izdelovalo doma. Vsekako bi bilo potem marsikaj lahko ceneje in bi prišel dobiček v prid vsaj našim domačim ljudem in ne tujcem. V resnici se tudi izdeluje mnogo kmetijskih potrebščin če pri nas doma, toda mi ne vemo kje, in ne vemo, če so ti izdelki res tudi kaj vredni. Zato je tudi za kmeta prav posebnega pomena, ako se mu ponudi prilika, da se seznani s tistimi tvrdkami, katere izdelujejo in razpečavajo njegove vsakdanje obrtne potrebščine, posebno pa, da se lahko na svoje oči prepriča, če so te potrebščine glede kakovosti, cene itd. tudi primerne. Velika obrtna razstava, ki se bo vršila od 12. do 22. avgusta v Celju in ki bo imela poseben oddelek za kmetijske stroje, orodje itd. bode nudila tudi kmetu prav ugodno priliko, spoznati vrednost predmetov, katere potrebuje in vire, kjer se ti predmeti dobe. Vrhutega pa je tudi na deželi marsikje kak obrtnik, ki izdeluje ta ali oni predmet, morda njegov lastni izum, ki je lahko izvrstno uporaben, pa ni bilo prilike, pokazati ga širši javnosti. Koj ga naj oglasi odboru za prireditve obrtne razstave v Celju, in ta mu bode podal drage volje vsa potrebna navodila, kako bode dotični obrtnik svoj lastni izdelek in morda tudi lastni izum pokazal na celjski razstavi, ki se priredi za celo Slovenijo in ki bode, ker se oglašajo razstavljalci v prav obilnem številu, gotovo prav imenitno uspela.

Davek na poslovni promet. Vsi trgovci, ki imajo letnega prometa nad 360.000 dinarjev se opozarjajo, da morajo plačati do konca tega meseca pri davčnem uradu en odstotni davek na poslovni promet za prvo četrtletje, ker bi bili v nasprotnem slučaju kaznovani. Onim trgovcem pa, ki imajo letnega prometa manj kot 360.000 dinarjev, se bo ta davek pavšaliral. Pripomniti je, da ni treba več voditi prejšnjih pol o dnevnem prometu, temveč zadostujejo v izkazu sumarične mesečne svote.

Trgovsko bolniško in podporno društvo. Trgovska pod-

jetja, nadalje uradništvo industrije, denarnih in zavarovalnih zavodov se ponovno opozarja, da je prestop nastavlencev k Trgovskemu bolniškemu in podpornemu društvu s 1. julijem tega leta mogoče samo tedaj, ako se naznani izstop okrajni bolniški blagajni do konca tega meseca. Ako se ta odpovedni rok zamudi, je zopetni pristop še le mogoč koncem druge polovice leta. Potrebne tiskovine za odjavo in prijavo se dobe brezplačno pri Trgovskem gremiju.

Ukinjenje koncesij. Leta 1920 je deželna vlada koncesionirala razne obrti tako na primer trgovine s specerijo in manufakturo na debelo, nadalje trgovine z jajci, mlekom, živino, agenture in komisije itd. Ministrstvo trgovine in industrije je vse te naredbe sedaj ukinilo, s čemer je vzpostavljeno glede koncesioniranih obrti zopet pravno stanje, ki je vladalo pred vojno.

Iz Dravske doline.

Poročila sta se 28. maja železniški uradnik gospod Lojze Stepec iz Trbovelj z gospodično Jožico roj. Praprotnik iz Janzevskega vrha pri Ribnici. Mladostnemu paru vso srečo na življensko pot!

Prehodnice čez državno mejo obmejnemu prebivalstvu v okoliših 10 km od meje izdaja slovenjegraško okrajno glavarstvo. Le to je obžalovati, da je prehod dovoljen samo na okrajni cesti čez Radel med Marnbergom in Ivnikom, akoravno je državna meja na vsej črti zastražena gosto z Wranglovci. Ti bi povsod lahko prepuščali one, ki se izkažejo za uradnim dovoljenjem.

Mnogi uradniki, ki gotovo niso pristaši Ljudske stranke, čedalje bolj strežejo v uradih kakor v zasebnem občevarju marsikateremu v nemškem jeziku, čeravno dobro vedo, da je zmožen našega jezika, češ, Nemcev ne smemo odbijati. Bog ve, ali onkraj Radla nemški uradniki tamošnjim našim rojakom tudi tako na roko grejo? Torej g. uradniki vseh baš in stopenj, oklenite se našega: kdor je količnik zmožen našega jezika s takim na noben način ne bom švabčaril. Tako boste več dosegli nego z »Narodnim listom«.

Narodno mišljenje, narodna zavednost in odločnost se ne more vzgajati le z besedami, ne z lepimi govori, ne z narodno stranko. Podlaga narodne moči ni le jezik in govorica, marveč še bolj groš in petica. Dokler bo — v mislih imamo spodnje ali dolnje štajersko — Nemec gospod, Slovenec pa le plačani delavec, narodne zavednosti zmanj pričakujete. Dosedaj pa je žal še tako. Spremenilo se je bore malo na bolje. Nemci imajo zemljišča, gozdove in vinograde, hiše in vile; imajo trgovske in obrtne in druge pravice v svojih rokah. S tem tudi moč. Ljudstvo to čuti. Pomagati si ne more! Za narodno zavednost stori tisti kaj prida, ki spravi važna podjetja, obrti, trgovine, zemljišča, posestva v narodne roke. Dvignimo ljudstvo gospodarsko in samo ob sebi se bo zavedlo tudi narodno.

Skrčenje uradništva pri pošti je zadelo tudi Vuzenico, Ribnico, Vuhred in mnoge pošte ob meji in o goratih krajih na ta način, da se je službena stopnja (seve tudi v plači) znižala na poštne takozvane odpravnike. Ali bo ta neumestna varčnost vnela osebe k'novi gorečnosti? Ali nam bo povzdignila ugled med Nemci?

Glede šolstva na severni državni meji smo ravno hoteli podregati, ker res nazaduje. Ena učna oseba pač ne more uspešno delovati za tri ali štiri, kolikor jih je prej bilo. Pa se je oglašil »Narodni list«, naj le njemu sporočimo svoje pritožbe in želje in prošnje, in odpomoglo se nam bo. Torej storimo to tem potom iz Kaple in iz Remšnika. Bomo videli, koliko bo zaleglo posredovanje teh gospodov.

V Dravsko dolino so vrgli cele kupe »Narodnega lista« med ljudstvo. Ze vejo, kje se najdejo lahkoverne dušice. Mi pa obljubimo, da hočemo z bengalično lučko posvetiti v narodno delovanje in narodno odločnost zadravskih, pohorskih in kozjaških veleštebrov slovenskega narodništva. (Opomba uredništva: Le nabirajte tozadevno gradivo. Mnogo nam je sicer že znanega o piškavosti vaših mogočnih narodnjakov. Pa dejstva še bolj podkrepijo našo sodbo o njih. Ob svojem času pride vse prav!)

Kapla. Ker že osem let tu ni bilo sekovskega škofa, je šlo te dni blizu 100 otrok k sv. birmi čez državno mejo v St. Janž in Lučane. Dovoljenje za prehod botrom in birmancem je dal 22. maja poglavar granične straže.

Kapla. Ko so nas gospodje iz Slovenjgradca, Mute, Vuhreda in Marenberga prevzemali v materino okrilje Jugoslavije, pardon kraljevine SHS, so nam obetali pošto, telefon, telegraf — — . Sedaj pa še poštnega dostavljaka več nimamo, ker za tako plačo ne more nihče tako dolge poti prevzemati. Navezani smo torej zopet na »dobrobit gospo-

dov orožnikov, in financarjev, ki s svojo, radevolje se naša pošta prenašajo iz doline na hribe, Seve, dolžni oni tega niso, storijo le iz uljudnosti do obmejnega prebivalstva.

Wranglovci so smrtno nevarno obstrelili delavca Martina Robnik na Remšniku. Bil je s svojo nevesto na potu čez državno mejo namenjen nekaj nakupovati za ženitino. Z rešilnim avtom so ga prepeljali v mariborsko bolnico.

Utopljenca, moškega 30—40 letnega, črnih las, zdravih zob, oblečenega v raševino z gorskimi črevlji, s škatljico za cigaretni papir v žepu, velike postave, je Drava izplula na Vnebohod, dne 25. maja na svojem levem bregu. Pokopan je bil v Breznu ob Dravi.

Slov. Gradec. S 1. majem je bil od tu v Ljubljano prestavljen upravitelj kralj. davčne oblasti g. J. Cepin.

Iz Maribora.

Zupan Grčar v objemu z dr. Kukovcem. Splošno začudenje je vzbudila v Mariboru vest, da je dobil advokat in demokrat dr. Kukovec brez vseh težav eno najlepših in največjih stanovanj v Mariboru. Na stotine uradniških in delavskih ter obrtniških družin pa zmanj moduje pri rdečem županu za stanovanje. Advokat, milijonar in demokrat Kukovec pa dobi takoj, kar želi: Po Mariboru je javna tajnost, da sta Grčar in Kukovec v objemu. O zakulisni strani te zaroke nas bo naš izvestitelj še podrobno informiral.

Weixl in Šostarič — figamoz. Za volitve v mariborski trgovski gremij so sklenili trgovci vseh struj kompromis. V odbor so prišli po tem dogovoru možje vseh strank in iz vseh trgovskih in obrtniških branž. Na dan obnega zbora dne 27. maja sta Weixl in Šostarič požrla dano besedo. Namenoma so najbolj zagrizeni demokrati sestavili popolnoma partizansko listo. Stari domačini na primer gg. Šepec, Berdajs, Znidarič, Haber, Starčič i. dr. so bili črtani in na njih mesta so prišli sami demokrati petelini. Ali bo Weixl—Šostaričevo figamozstvo v korist in čast gremiju, je veliko vprašanje. Posebno se obsoja, da so Weixlovi demokrati zagrizenci vrgli iz gremijskega odbora gg. Berdajsa in Šepca, ki sta že pred več desetletji bila zavedna in neustrašena Slovenca. Neizkušeni ljudje, ki jih je demokrati veter prinesel od bogve kod, bi radi danes komandirali stare preiškušene možje. Weixlovim in Šostaričevim demokratskim petelinom in petelinčkom bo treba prirezati peruti. Geslo »Svoji k svojim« moramo zopet uveljaviti med našim ljudstvom. Vse, kar v Mariboru in okolici obsoja koruptne demokrate, se mora složiti v tem: Ne ene pare ne nesem demokratskemu kramarju ali obrtniku! Objavili bomo listo demokratskih petelinov.

Pri nedeljski dirki sta bila zmagovalca Franc Filipič iz Maribora in Miha Filipič iz Stare nove vasi. Podrobna poročila o poteku dirke še priobčimo.

Mariborski občinski svet ima v torek, dne 30. maja ob 19. uri zvečer svojo tretjo redno sejo.

Proslava mature. Maturanti mariborske gimnazije iz leta 1907 proslavijo dne 5. junija t. l. 15letnico mature v Mariboru, ker je prvotno nameravana proslava 10letnice radi vojne izostala.

Razstava v korist »Protituberkulozni ligi«. — Družba »Kristal« tovarna ogledal in brušenega stekla v Mariboru, razstavi v korist »Protituberkulozni ligi« svoje za zagrebški velesejem namenjene umetniško dovršene izdelke. Razstava se vrši v veliki dvorani Kazine od 30. maja 1920 do včrškega 3. junija 1922 in sicer vsaki dan od 9. do 12. ure dopoldne ter od 3. do 6. ure popoldne z avstopnino 1 dinar in od 8. do 9. ure zvečer za vstopnino 2 dinarja. Razstavljeni umetniški proizvodi so edini te vrste v Jugoslaviji in nikdo naj ne zamudi prilike, ogledati si razstave. — »Protituberkulozna liga«

Mestno kopališče bo ta teden z ozirom na Binkoštno praznike štiri dni odprto in sicer v sredo, četrtek, petek in soboto. Parna kopelj ostane sredo, četrtek in soboto ves dan za moške, v petek pa za ženske odprta. Kadna kopelj je na omenjene dni vsem strankam dostopna.

Glavno cepljenje za občine Krčevina in Lajtersberg se vrši v prostorih krčevinske šole v Tomšičevi ulici dne 1. junija, to je v četrtek ob pol 10. uri. Pregled in nadaljevanje cepljenja za one stranke, ki so bile zadržane prinesiti svoje otroke k glavnemu cepljenju vrši se ta teden vselej na istem mestu in ob istem času. Prinesti se morajo vsi otroci, stari nad štiri mesece, ki še sploh niso bili cepljeni, ali ki so bili brezuspešno cepljeni. Kdor bi za cepljenje olivčnih otrok ne prinesel se bode strogo kaznoval.

In njegova preteklost, sedanjost, bodočnost se mu je v bliskoviti naglici porajala pred dušnimi očmi —

Ni še bilo dolgo temu, kar si je izvojeval svojo prvo zmago v amfiteatru. Kot da je bilo včeraj, tako dobro se je spominjal v krogu se dvigajočih sedežev, nešteti glav, modrega neba nad njimi, blestečega se peska v areni — Vse to je v trenutku pregledalo njegovo oko, ki pa je obenem skrbno pazilo na nasprotnika, bistrookega Galijca. — S par udarci ga je razorožil in ubil z največjo hladnokrvnostjo.

In spomnil se je vroče sape libijskega tigra, pod njim je ležal, pesek mu je zasipaval oči in usta, s svojim ščitom se je zakrival in obupno je zbadal s svojim kratkim mečem v mišičasto tigrovo telo, ki je v njem, se mu je zdelo, tičalo življenje tako globoko, tako nedosegljivo za njegovo orožje — . Tigrovi kremplji so pustili svoje sledove na njegovih zagorelih ramenih, — pa zmagoval je vstal iz boja in rdeča in zelena stranka, od mehkih blazinastih sedežev senatorskih pa do ozkih stojišč sužnjev — vse mu je klicalo slavo in mu ploskalo priznanje, da se je tresel amfiteater.

In po teh zmagah — kdo je bil največji ljubljeneč ljudstva, če ne možato lepi Hipija?

In pozneje je znova spet vse gledalo nanj in ga slavilo, ko je uredil Neronove krvave igre in z razkošnim sijajem stregel razvajanemu, krvi željnemu okusu Rimljanov. Zares, — dosegel je vrhunec slave gladiatorske.

In s tega vrhunca se mu je odpiral pogled, ki si o njem še niti sanjati ni upal kedaj. —

(Dalje prihodnjč.)

LISTEK.

Gladiatorji.

Druga knjiga. — Anteros.

(106. nadaljevanje.)

Pa imel je posla z ljudmi, vseskozi izsolanimi v orožju in vajenimi boja in mečevanja.

Dvanajst mečev se je zablistalo v mesečnem svitu, urnih in vajenih, dvanajst ostrih konic mu je grozilo in za njimi so bila neustrašena srca in so se prožile jeklene mišice in vežbane roke —

Ujet je bil v kljub svojem upornemu pogumu, obkoljen od jeklene kroga —

Divje je šinil njegov pogled po tesno sklenjenem obroču, grozeče, pa obenem skrbipolno — . Nato pa so mu obvisle oči na bledem licu, ki je slonelo na njegovih prsih — in srce mu je upadlo —

Pri koncu je bil s svojo pametjo. Ni si vedel več pomagati.

Dvignila je k njemu svoje oči, ljubeče, odločno, pogumno.

»Ljubi moj«, mu je rekla mehko, »naj rajši umrem od tvoje roke! Glej, ne bojim se! Sunil Ti edini imaš pravico, ker tvoja sem —!«

Rahla rdečica ji je pobarvala lice in njene bele roke so odgrinjale obleko, da razgali prsi za smrtni sunek.

Nameril ji je meč na prsi — . Sladek smehljaj ji je igral na ustah in vdano mu je gledala v oči.

Stari Hipin si je brisal solze s svojih osivelih trepalnic.

»Stoj!« je rekel in glas mu je bil polomljen in str.

»Dokler sem jaz živ in se morem geniti, se kaj takega ne bo zgodilo!«

Pa hipoma se mu je razjasnilo lice, glas se mu je izpremenil in s svojo običajno brezskrbnostjo je veselo vzkliknil, da je skoro smešno donelo skozi njegovo brezupno žalost:

»Ej! Tule prihaja naš mojster! — Mir in konec prepira, fantje! Njemu bomo vso stvar predložili v odločitev!«

Hipija je stopil na prostor pred tribunovo hišo.

Polni pričakovanja so ga obdali gladiatorji, le Euhenor je sam ostal ob strani.

XII.

Mojster borbene šole.

Hipija je dobro vedel, kako ohraniti red in disciplino med svojimi ljudmi. Cetudi se je skrbno zanimal za njihove vaje in tudi za njihov telesni blagor, jim vkljub temu ni nikdar dovolil prevelike zaupljivosti do sebe in po nobeni ceni jim ni bilo dovoljeno prerekanje o njegovih poveljih ali pa obotavljanje v izvršitvi njegovih naročil.

Nocoj je prišel v tribunovo hišo, da se postavi na čelo svoji četi.

Zavest bližajoče se nevarnosti vpliva vedno dobrodejno na značaj pogumnega moža, posebno še, če jo pozna iz vsakdanjega življenja in če ga je vaja in izkušnja naučila, jo odbiti z lastno močjo. Dvigne mu duha, poživljuje njegovo domišljijo, poostri njegov razum in predvsem ublaži njegov srd —

Hipija je čutil, da bo nocojšnja noč odločilna za vso njegovo bodočnost, da mu neuspeh prinese gotovi pogin, da pa mu uspeh odpre pot, ki se na njenem cilju bližji prokuratorska čast* — ali celo kraljevska krona —

*Prokurator — cesarski namestnik v zasedenih deželah.

Žepne ure precizijske in stenske popravljiva najsolidnejše tvrdka R. Bizjak, Maribor, Gosposka ulica št. 16. 41-30

Odda se večja količina

prvovrstnega CEMENTA

iz Splita. 3-3 218

„HITROZID“

Maribor, Vetrinjska ulica št. 30, I. nadstr.

Velika zaloga vsakovrstnih

U R

veržico, prstanov, uhanov, jedilnega orodja i. t. d. Vsa v to stroko spadajoča popravila izvršujem točno in po ceni

Lovro Stolec urar

Maribor, Jurčičeva ul. 8.

Andrej Oset

Maribor, Aleksandrova cesta št. 57. Telefon 88.

Trgovina sena, slame, krompirja, fižole, z drvmi, žitom in drugimi deželnimi pridelki. Brzojavni naslov: Andrej Oset. 6 10 185

Trapistovski SIR

vsakovrstno južno sadje

prvovrstno pri

MATIJA LAH-U

Glavni trg 4, Maribor.

Predno si nabavite darila za

B I R M O

oglejte si največjo zalogo zlatih in srebrnih ur, verižic, uhanov in drugih nakitov, katere se Vam nudi po znižanih cenah v novi trgovini

R. BIZJAK

trgovina z zlatino in srebrnin

Maribor, Gosposka ulica 16.

Naročajte in razširjajte naše liste!

Prepričajte se, da se v trgovini

F. Starčič

Maribor, Vetrinjska ulica 15

zelo ugodno kupi!

V zalogi je vseh vrst špecerijsko in kolonijalno blago.

V drugem lokalu je zaloga vseh vrst tiskov, cefirjev, batistov, oksfordov, belega platna, hlačevine i. t. d. i. t. d.

Ker je trgovina na novo urejena, Vam že to jamči za samo na novo došlo sveže blago.

Samo en poskus zadostuje! Postrežba točna, cene solidne!

Veletrgovina z železnino

PINTER & LENARD, MARIBOR

Traverze, cement, železo vseh vrst, pločevino, štedilnike, žica, žičniki, pumpe, razne cevi, kovanje za zgradbe in pohištvo, kuhinjsko posodo, lito, črno in pločevinasto postekleno, kakor tudi kovaško, ključavničarsko in mizarско orodje, kose, brusne kamne in vse druge v železninsko stroko spadajoče predmete. Blagajne vseh vrst in verige domače tovarne.

Postrežba točna.

Cene solidne.

ZAHVALA.

Povodom prebridke izgube naše preljube in nepozabljene hčerke, sestrice i. t. d.

Marije Požauko

nam je došlo od vseh strani toliko dokazov sočutja, da nam ni mogoče poedincu se zahvaliti. Izrekamo našo prisrčno zahvalo vsem, ki so nas v bridkih urah podpirali in tolažili. Zahvaljujemo se vsem udeležnikom pogreba, posebno preč. duhovščini, šolskim sestram in gojenkam. Izrekamo tudi najprisrčnejšo zahvalo č. g. Tkavcu za nagrobni govor, gojenki za nagovor, za nagrobne pesmi gojenk in za darovane vence in šopke.

Iskrena hvala tudi vsem gg. mestnega magistrata, znancem in prijateljem, sploh vsem, ki so našo preljubo hčerko spremili k večnemu počitku.

MARIBOR, dne 24. maja 1922.

Žalujoča obitelj.

Slugo (laboranta)

išče za takoj lekarna »pri Sv. Arehu«. 2-2 219

Harmonij 3 in pol igr., 10 registr., ameriški črpalni sistem, krasen doneč, s kolenico se takoj ceno proda. Vprašati: Hetzl, Maribor, Pod mostom št. 9. 3-3 217

Zadružna gospodarska banka d.d.

Podružnica v Mariboru.

Začasno: Koroška cesta 1/I. — Telefon 311. — Brzojavi: Gospobanka.

Centrala: Ljubljana. **Podružnice:** Djakovo, Sarajevo, Sombor, Split, Šibenik. **Ekspozitura:** Bled.

Interesna skupnost z Sveopčo Zanatlijsko banko d. d. v Zagrebu in njeno podružnico v Karlovcu in Gospodarsko banko d. d. v Novem Sadu.

Kapital in rezerve skupno z afilijacijami čez K 50.000.000.—.

Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lombardira vrednostne papirje, kupuje in prodaja tuje valute in devize, sprejema vloge v tekočem računu in na vložne knjižice ter preskrbuje vse bančne in borzne transakcije pod najugodnejšimi pogoji.

Pooblaščen prodajalec srečk državne razredne loterije.

581

Brezalkoholni grozdni sok vinske trte

prodajajo v Mariboru sledeči:

Uhler, Glavni trg; Prešernova klet, Novosel, Vršč, Zentner, Gosposka ulica; Bernik, Crippa, Illich, Slovenska ulica; Breuer, Kavarna Jadran, Pučko, Aleksandrova cesta; Gostilna v Delavskem domu; »Zlati lev«, Vodnikov trg; Restavracija glavnega kolodvora; Bernhard, Nieferral, 10: Koroška cesta; Hmelak, Slomškov trg. 10: 1-221

OGLEJTE SI

izložbe in zalogo novodošlega manufakturnega blaga kakor sukna, platna, hlačevine, perila, robcev, nogavic i. t. d. in prepričajte se

o resnično znižanih cenah v trgovini

Josip Karničnik, Maribor, GRAJSKI TRG 1.

Brezobvezno, k nakupu se nikogar ne sili.